

Debatoplæg

Planlægning for vindmøller ved Kastrup-Tiset og Nybøl

Indkaldelse til ideer og forslag i perioden
14. juni 2021 - 12. juli 2021

Baggrund

Der har siden 1990'erne været opstillet i alt 17 større vindmøller i området mellem Kastrup, Tiset og Arnum, hvor de er indgået i den vedvarende energiproduktion. Vindmøllerne udgør en vigtig del af den samlede vedvarende energiproduktion i Haderslev Kommune; et område som naturligvis har stor fokus i kraft af målsætningerne for omstilling af energiproduktionen til vedvarende og CO²-neutrale former.

På grund af deres alder har de 17 vindmøller en begrænset ydeevne og er ved at være udtjente. Der har derfor været flere forslag til, hvordan møllerne eventuelt kan fornyes med mere moderne og højtydende typer. Blandt andet blev et konkret forslag til opstilling af nye møller og nedtagning af de ældre behandlet i Haderslev Byråd i 2017. Dette projekt fandt ikke opbakning, og det blev derfor ikke realiseret.

Haderslev Byråd blev dog opmærksom på behovet for en planlægning for opstilling af

vindmøller i området, der bedre kunne tilgodese alle interesser. Således vedtog Haderslev Byråd den 26. september 2017 følgende beslutning:

"Haderslev Byråd ønsker, at der efter vedtagelsen af den nye kommunalplan laves et kommunalplantillæg for Kastrup-Tiset enge, at vi fastholder antallet på 17 møller og der gives mulighed for udskiftning af de eksisterende 17 vindmøller med nye mere støjsvage og effektive møller, maks. 130 meter. Afstand pr. mølle skal være 10 gange møllens total højde til nærmeste nabo. Området Nybøl skal udgå af kommuneplantillægget."

Det er netop på baggrund af denne beslutning, at Haderslev Kommune nu indleder arbejdet med et kommuneplantillæg, der kan danne ramme for videre planlægning for eventuelle kommende vindmølleprojekter i området.

Kommuneplanrevision

Gennem et kommuneplantillæg kan der ændres ved den ramme, der er vedtaget for et bestemt tema i den gældende kommuneplan. Kommuneplantillægget vil herefter udgøre rammen for planlægning for fremtidige vindmølleprojekter i området. I tillægget beskrives rammer og betingelser for opstillingen af vindmøller, og tillægget peger på et bestemt område, hvor opstillingen kan ske. Det er Haderslev Byråd, der efter en udarbejdelse, offentlig høring og miljøvurdering, vedtager et kommuneplantillæg.

Når kommuneplantillægget er vedtaget, kan konkrete projekter behandles. Inden et projekt kan føres ud i livet, skal der dog først udarbejdes en lokalplan for det pågældende område, der mere

specifikt fastlægger betingelserne for projektet. Samtidig skal projektet miljøvurderes for at fastlægge, hvordan projektet vil påvirke miljøet i det pågældende område. Vindmølleprojekter vil ofte skulle gennemgå en såkaldt VVM-vurdering, hvor en rapport fastlægger projektets påvirkning af mennesker, natur og aktiviteter.

Debatoplægget

Formålet med dette debatoplæg er at indkalde forslag og idéer til det forestående arbejde med kommuneplantillægget..

Fig 1: Nogle af de ældre vindmøller syd for Kastrup. Møllerne blev opstillet i 1996 og er nu mere end 25 år gamle.

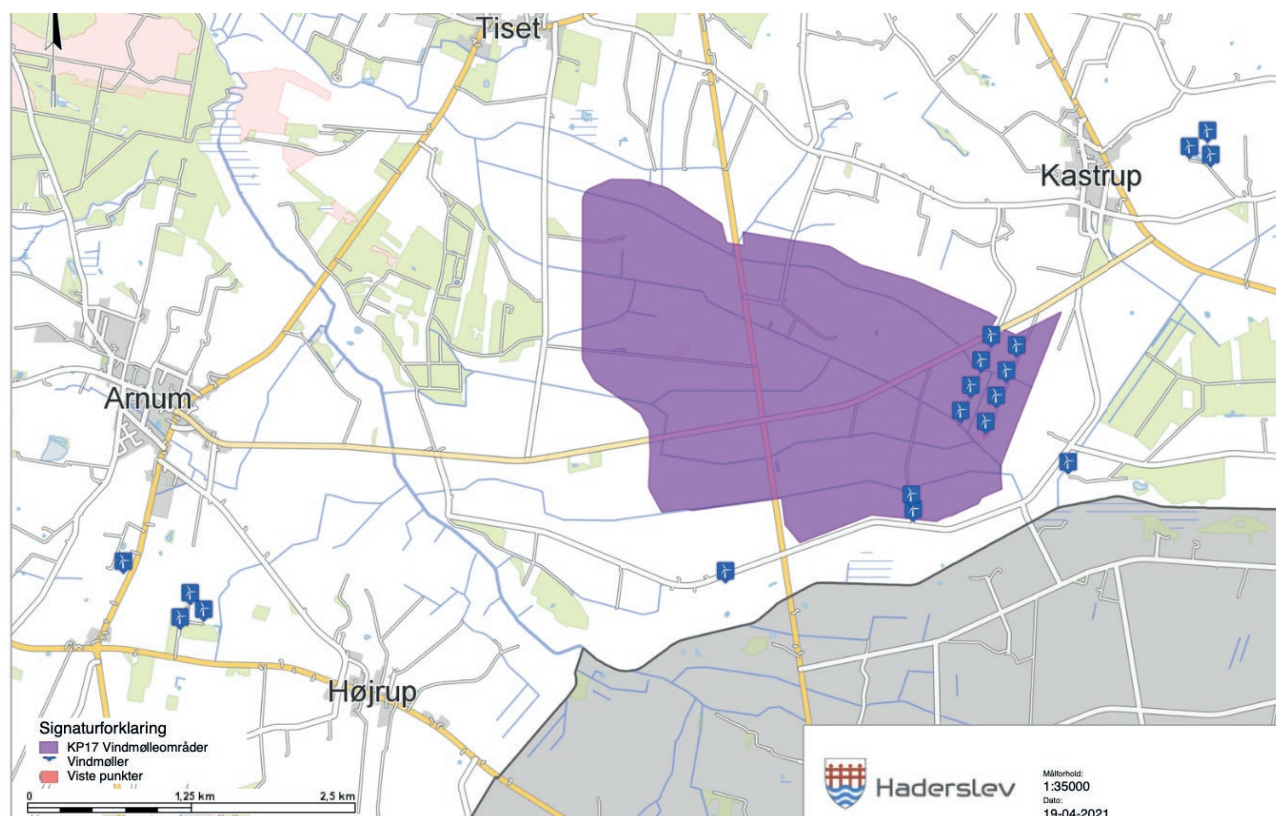

Fig 2: De eksisterende 19 vindmøller i området og det rammeområde, der er udlagt til vindmøller i Kommuneplan 17.

En ramme for nye vindmøller

Haderslev Kommune ønsker i den kommende tid at udarbejde et tillæg til kommuneplanen for Haderslev Kommune 2021-33 særligt for vindmøller i området mellem Kastrup, Tiset og Arnum.

Samtidig ønsker Haderslev Kommune med kommuneplantillægget aflyse af det område ved Nybøl, hvor der indtil nu har været mulighed for opstilling af vindmøller.

Haderslev kommunes målsætninger for vindenergi

Der er i Haderslev Kommunes planlægning generelt en stor fokus på bæredygtighed og grøn omstilling. Kommunen arbejder omkring dette tæt sammen med de øvrige kommuner i Trekantsområdet i fælles dele af kommuneplanen.

Trekantsområdet vil fortsætte en bæredygtig udvikling, hvor der skabes vækst samtidig med at ressourceforbruget mindskes. Det betyder, at vi vil gå forrest i den grønne omstilling og bidrage ambitiøst til, at de nationale klima- og energimål kan nås. Det gælder naturligvis også planlægning for produktion af vedvarende energi samt infrastruktur og mobilitet. Integreret arealplanlægning i det åbne land, hvor vi på samme tid kan tilgodese klimamål, biodiversitet og naturbeskyttelse er også højt prioriteret.

I Kommuneplan 17 er Haderslev Kommunes målsætninger på området nærmere præciseret:

"Danmark har i mange år været førende inden for udviklingen af vindmølleteknologien og har således bidraget til, at teknologien nu giver mulighed for i et væsentligt omfang at erstatte brugen af fossile brændstoffer med en vedvarende energiform. De klimaændringer, som vi nu er vidner til, gør det endnu mere presserende at få nedbragt CO₂-udslippet.

For at udnytte vindressourcerne optimalt skal

udbygningen af vindmøller på land fortrinsvis ske ved at opstille store, effektive møller enten som en erstatning for ældre, ineffektive møller eller ved at opstille møller på nye lokaliteter.

Det nationale mål på energiområdet er, at al el- og varmeproduktion skal være baseret på vedvarende energi, og at det samlede energiforbrug i 2050 udelukkende skal basere sig på vedvarende energi. På vindmølleområdet er der opstillet det mål, at vindenergi i 2020 skal dække 50 % af elforbruget. En del af denne energi skal produceres af vindmøller på land, da produktion af el udelukkende ved havvindmøller vil give for høje elpriser på grund af højere etablerings- og driftsomkostninger.

Målet er, at der i 2020 skal være planlagt for og opstillet vindmøller på land på 1800 MW. Dels skal energiproduktionen fra de eksisterende møller, der for en stor dels vedkommende vil være udtjente inden for de næste 10 år, erstattes, og dels skal produktionen øges med 500 MW i forhold til den nuværende produktion.

Kommunerne skal forestå planlægningen af landvindmøller op til 150 m. Opstilling af store vindmøller på land giver helt særlige planlægningsmæssige udfordringer, da møllerne vil blive mere dominerende i landskabet."

Tilsvarende målsætninger indgår også i den kommende Kommuneplan 2021.

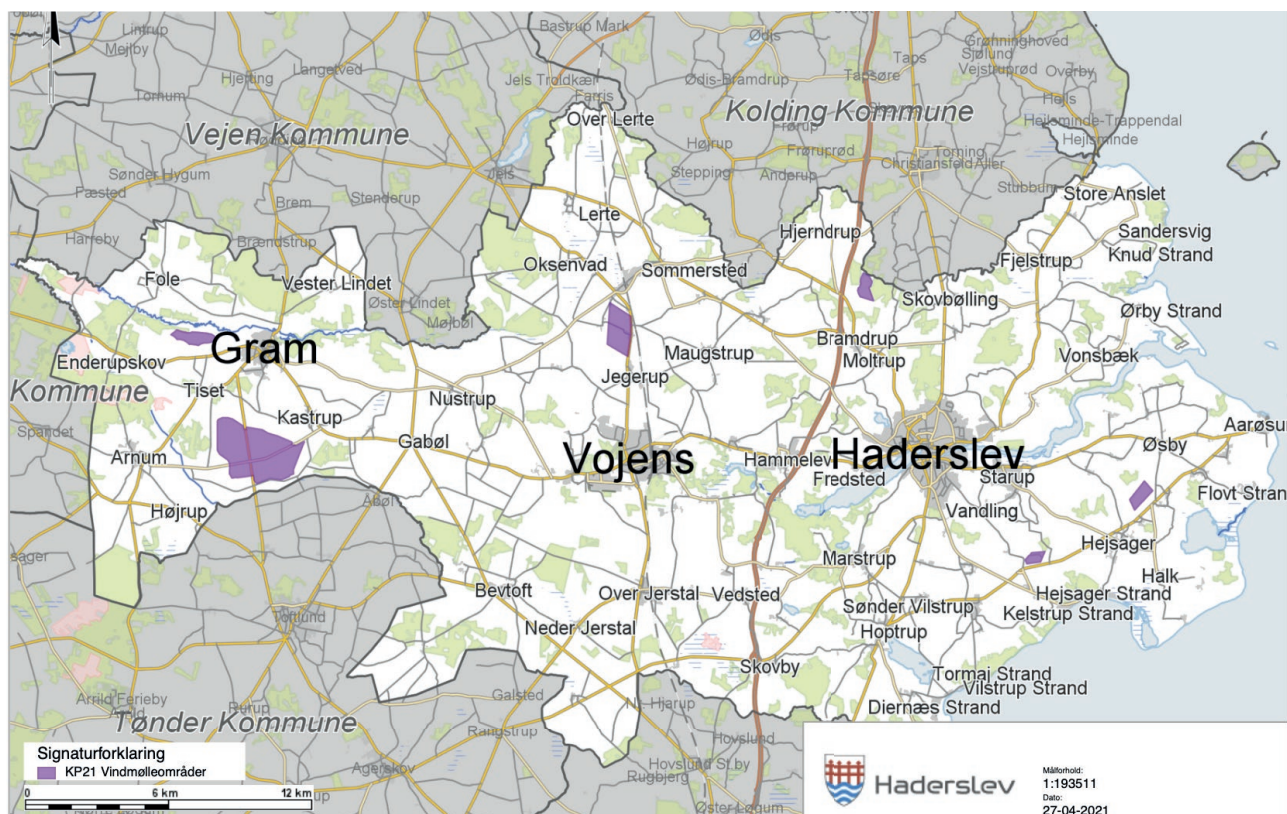

Fig 3: Områder udlagt til vindmøller i Kommuneplan 2021.

Eksisterende rammer og vindmøller

Haderslev Kommune udlagde med sin Vindmølleplan i 2009 et antal områder til at kunne rumme vindmølleparker, der kan bidrage med vedvarende energi. Disse udlæg fremgår blandt andet af kommuneplan 2017 og vil ligeledes indgå med enkelte justeringer i den kommende kommuneplan 2021. Det aktuelle udlagte areal i området mellem Kastrup, Tiset og Arnum kan ses på fig. 1 på den foregående side.

Da områderne blev udlagt til vindmøller, var der allerede i alt 19 vindmøller i området. De fleste af disse blev opstillet i sidste halvdel af 1990'erne og omfatter 17 større vindmøller til energiproduktion og 2 mindre husstandsmøller, der forsyner enkelte husholdninger med strøm. Møllernes placering kan ses på fig. 1.

Særligt er der i området umiddelbart syd for Kastrup en større vindmøllepark med ialt 8 vindmøller med en højde på 90 m.

Nye vindmøller og nye muligheder

Der er sket ganske meget indenfor vindmølleteknologien, siden de 17 større vindmøller blev opstillet i 1990'erne. Moderne vindmøller er blevet langt mere effektive og har en større ydelse, fordi de kan udnytte næsten alle vindstyrker og -retninger. Samtidig er vindmøllerne også blevet mere lydsvage. Til gengæld er moderne vindmøller også vokset betydeligt i de sidste 25 år. Hvor vindmøller før havde en totalhøjde på 90-100 m, er de siden vokset til 120-130 m eller større. De fleste energiselskaber ønsker i dag at opstille vindmøller med en højde på 150-160 m for at gøre de store investeringer så rentable som muligt.

Der findes dog også eksempler på, at energiselskaber opstiller brugte og mindre møller. Det er i dag muligt at renovere ældre vindmøller med nye dele og ny teknologi, så de bliver langt mere effektive og kan levere mere strøm samtidig med, at de er lydsvage og er nemmere at indpasse i landskabet.

Fig 4: Krav til afstande og opstilling af vindmøller mellem Kastrup, Tiset og Arnum

Haderslev Kommunes krav til nye vindmøller i området

Hensynet til både mennesker og miljø er centralt for Haderslev Kommune, når der skal planlægges for nye opstillinger af vindmøller. I kommuneplanen indgår der derfor en lang række generelle retningslinier for opstilling af vindmøller, så opstillingen ikke har en negativ indflydelse på de mange andre interesser, der er i det åbne landskab. Der er her tale om dels nationale retningslinier, som er bestemt i lovgivningen og dels om lokale retningslinier vedtaget af Haderslev Byråd gennem kommuneplanen.

For det udlagte vindmølleområde mellem Kastrup, Tiset og Arnum har Haderslev Byråd imidlertid vurderet, at en række særlige hensyn skal gøres gældende. Disse hensyn gælder ved en fremtidig udskiftning af i alt 17 eksisterende større vindmøller, som er meget synlige i det flade område. De særlige hensyn, der fremover skal lægges til grund for kommunens planlægning for vindmøller, er præciseret i byrådets beslutning fra september 2017. Beslutningen indebærer særligt følgende forhold omkring opstillingen:

- Der må i et større område kun være opstillet

17 vindmøller. Derfor kan nye vindmøller kun opstilles i takt med, at udvalgte ældre vindmøller nedtages.

- Nye vindmøller må maksimalt have en totalhøjde på 130 m. De eksisterende vindmøller i området er op til 90 m høje.
- Alle nye vindmøller skal have en afstand til nærmeste nabo på ti gange møllens totalhøjde. Det betyder, at en mølle med en højde på 130 m skal opstilles mindst 1,3 km fra nærmeste beboelse.
- Nye vindmøller skal være mere støjsvage og effektive i forhold til de møller, der allerede står i området. Eventuelle konkrete projekter vil blive vurderet i forhold til dette krav i forbindelse med lokalplanlægningen og miljøvurderingen af projektet.

Der gælder samtidig nogle generelle krav til vindmøllers afstand til veje og til, at vindmøllerne skal opstilles i et letforståeligt mønster. Disse krav vil også have indflydelse på det udlagte område.

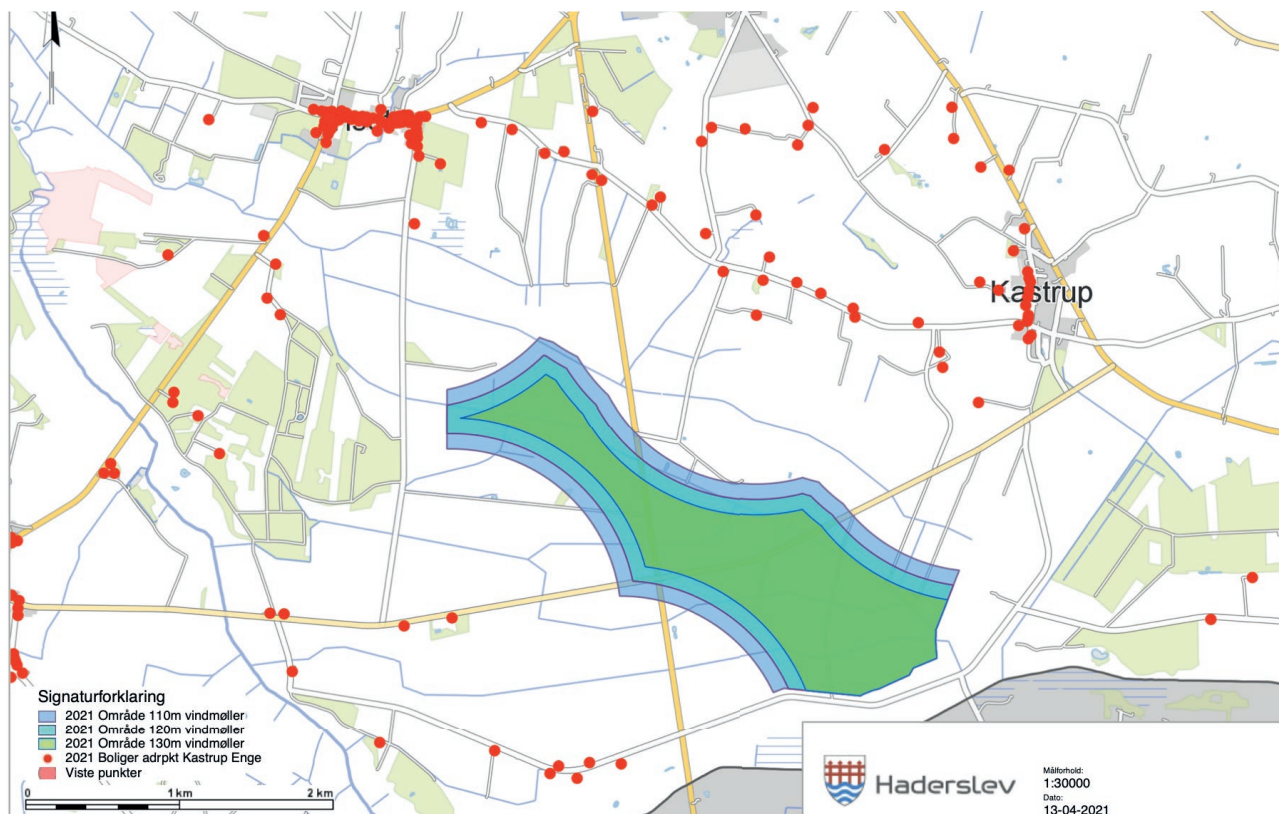

Fig 5: De mulige områder for opstilling af møller vil afhænge af møllernes højde, fordi kravene om afstand til beboelse og veje skal være overholdt. Her er vist de mulige områder for møller med en højde på 110 m, 120 m og 130 m.

Hvor kan der stå nye møller?

Det skærpede krav om en afstand på mindst ti gange møllens totale højde mellem nye møller og beboelse betyder, at det område, der er udlagt i Kommuneplan 2021, må revideres. Det er nemlig ikke hele det udlagte område, der kan leve op til kravet.

I praksis betyder afstandskravene, at det mulige område bliver mindre end det oprindeligt udlagte. Hvor meget mindre området bliver, afhænger dog af, hvor store møller der skal opstilles; jo større møller, jo større skal afstanden også være. På fig. 5 er vist tre mulige afgrænsninger af området for møller med en totalhøjde på henholdsvis 110, 120 og 130 m. Hverken nye eller renoverede møller vil formodentlig være mindre end 110 m høje.

Det mindre område betyder også, at der kan opstilles færre vindmøller. I praksis vil området eksempelvis ikke kunne rumme mere end 10 vindmøller med en højde på 130 m.

Hvor kan der ikke stå nye vindmøller?

I kommuneplanen er det fastlagt, at der må kun opstilles nye vindmøller inden for de udpegede vindmølleområder. Områdernes endelige afgrænsning og det maksimale antal møller i hvert område fastlægges endeligt i den nærmere planlægning af områderne.

Denne bestemmelse betyder i praksis, at der ikke vil kunne gives tilladelse til nye opstillinger af vindmøller uden for de områder, der er vist på fig. 5.

Mindre husstandsmøller (op til 25 m) og såkaldte minimøller (op til 8,5 m) kan dog stadig opstilles uden for vindmølleområderne med en særlig tilladelse.

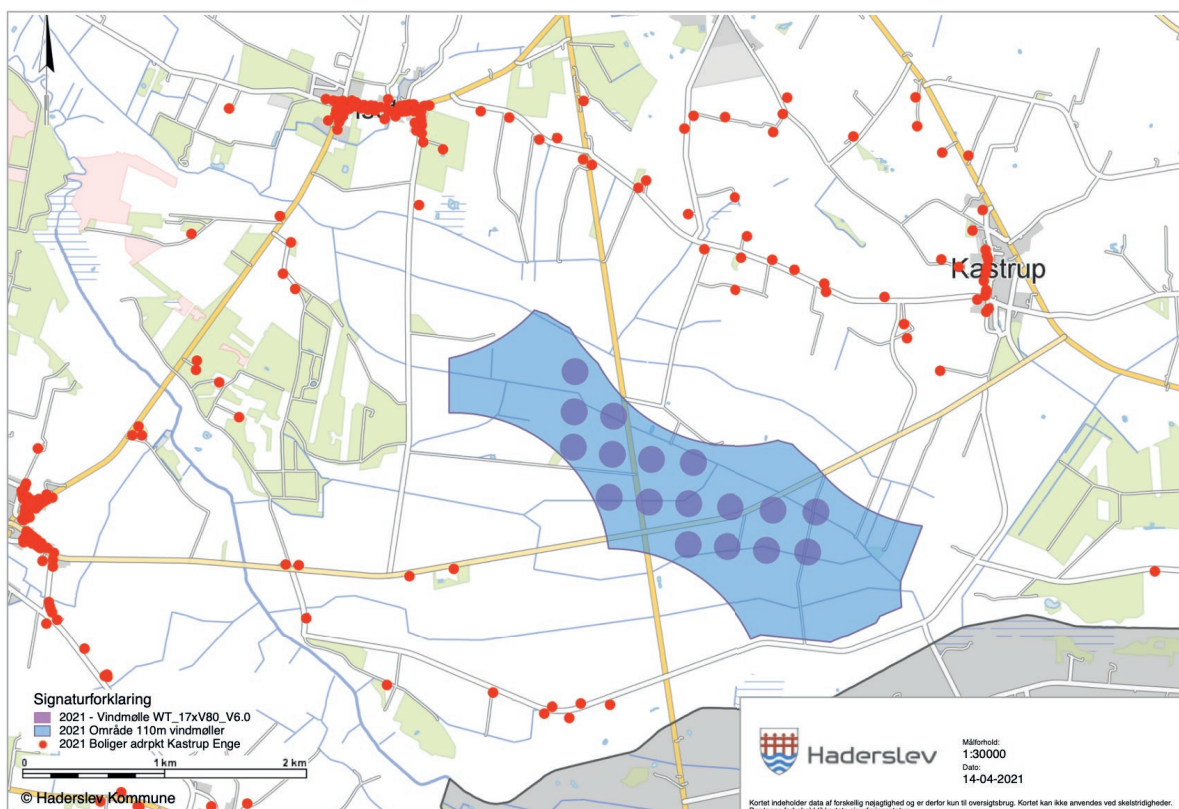

Fig 5: Eksempel på et muligt layout for 17 vindmøller med en højde på 120 m i området. I dette eksempel er der ikke taget fuld højde for kravet til afstanden til veje.

Hvad skal der ske med de eksisterende vindmøller?

De 17 vindmøller, der siden 1990'erne har stået i grupper eller enkeltvis i området mellem Kastrup, Tiset og Arnum vil indenfor en overskuelig årrække være udtjente og skal enten nedtages eller udskiftes med nyere møller.

Så længe de eksisterende møller er i brug, kan de fortsætte produktionen af strøm. Tilladelserne til opstillingerne var i sin ikke tidsbegrænsede, men blev i stedet givet til helt specifikke typer af møller. Der gælder lidt bredere muligheder for de otte vindmøller, der er opstillet syd for Kastrup, hvor der blev udarbejdet en lokalplan for vindmølleparken.

Kun ni af de aktuelle 17 vindmøller er opstillet indenfor den ramme for vindmøller, der er udlagt i Kommuneplan 17. Samtidig lever kun seks af de aktuelle vindmøller op til kravet om en afstand til

nærmeste beboelse på ti gange møllens højde. Ikke alle eksisterende møller vil derfor kunne udskiftes med nye møller i samme placering, men kræver nye placeringer. Alle nye vindmøller i området skal netop opstilles indenfor det udlagte vindmølleområde, og det vil ikke være muligt at få tilladelse til andre placeringer.

Hvis en vindmølle ikke har været i drift i mindst ét år, skal den tages ned. De vindmøller, som i dag står udenfor det udlagte vindmølleområde vil derfor med tiden forsvinde.

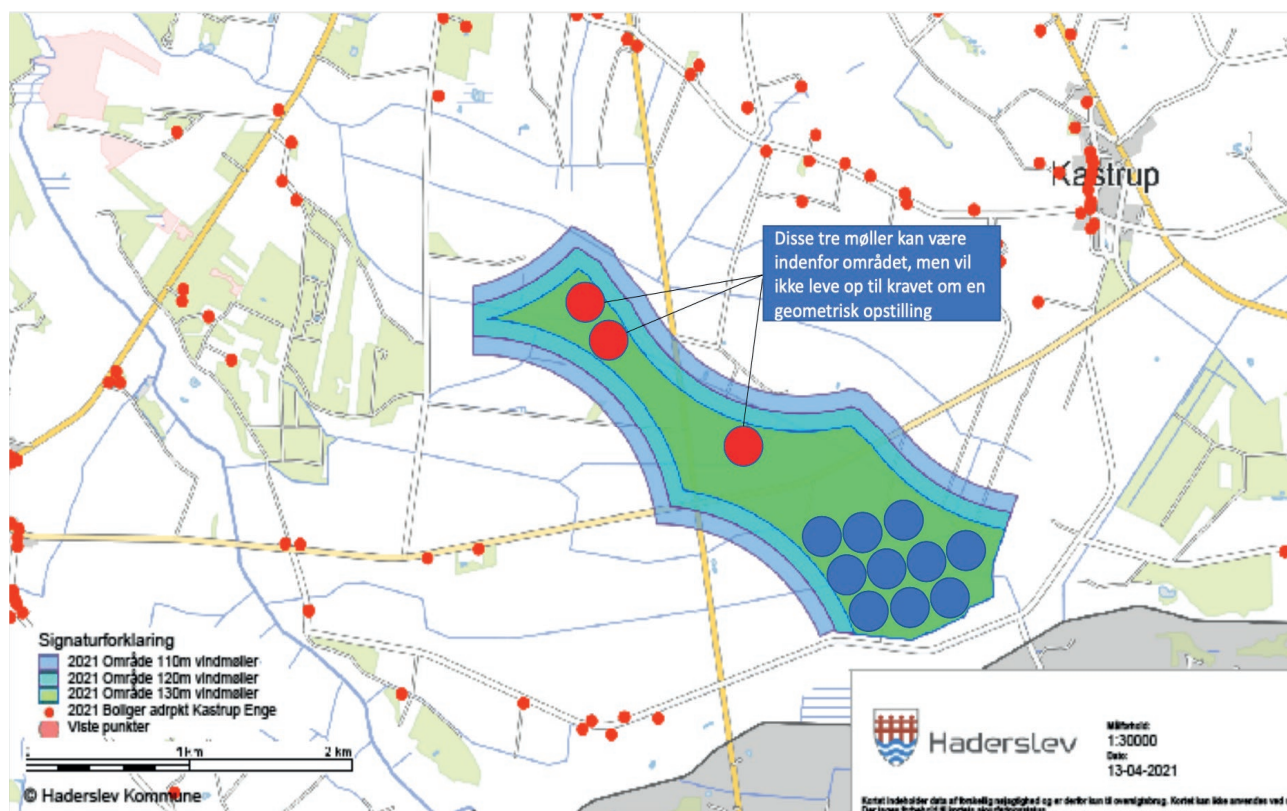

Fig 6: Eksempel på et muligt layout for 10 vindmøller med en højde på 130 m i området, når alle afstandskrav er opfyldte. Den nordlige del af området kan ikke udnyttes til møller i denne højde, idet kravet om en symmetrisk opstilling ikke er opfyldt.

Betingelser for nye projekter

Nye vindmøller vil således skulle stilles op indenfor det område, som er udlagt i kommuneplanen og eventuelt er præciseret i et kommuneplantillæg. Inden et nyt vindmølleprojekt kan realiseres, vil der dog skulle gennemføres en yderligere lokalplanlægning for det pågældende projekt. Her vil kommunen vurdere, om projektet lever op til de krav, der er formuleret i kommuneplantillægget om afstande og antal af møller, ligesom der vil blive gennemført én eller flere miljøvurderinger, der skal sikre hensynene til mennesker og miljø i området.

Samtidig er det naturligvis en forudsætning for realiseringen af vindmølleprojekter, at projektejerer kan træffe de fornødne aftaler med lodsejerne om erhvervelse af den nødvendige jord.

Spørgsmål til debat....

Der kan være mange spørgsmål at stille til dette emne som del af den offentlige debat. Disse spørgsmål er blot nogle eksempler:

- Har det udlagte område den rigtige udstrækning?
- Bør der gives tilladelse til, at de eksisterende møller kan udskiftes på deres nuværende placeringer, hvis de lever op til afstandskravene?
- Skal lokale interessenter have mulighed for at deltage økonomisk i nye projekter?
- Hvordan bør opstillingen af vindmøller prioriteres i Haderslev Kommunes grønne omstilling?
- Er der andre hensyn, der skal tages i betragtning?

Fig 7: Udsigt fra vest over dele af det udlagte vindmølleområde ved Nybøl. Her ses de relativt korte afstande til beboelse og til Gram tydeligt.

Aflysning af vindmølleområdet ved Nybøl

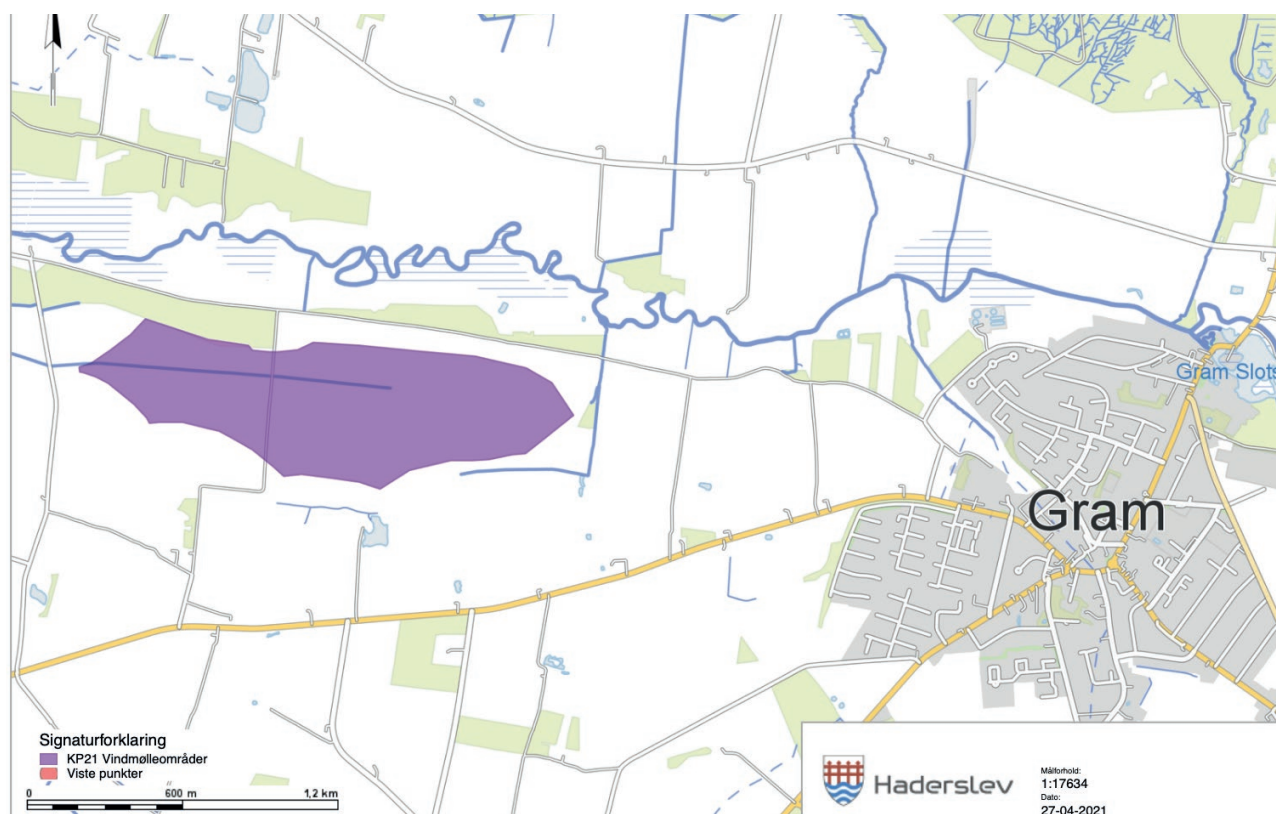
Der har gennem en årrække været udlagt et større område ved Nybøl, vest for Gram, til vindmøller. I henhold til kommuneplanen 2017 gives der her mulighed for at opstille fire til otte større vindmøller med en højde på op til 120 m. Muligheden er dog aldrig blevet udnyttet, og der er ikke realiseret projekter i området.

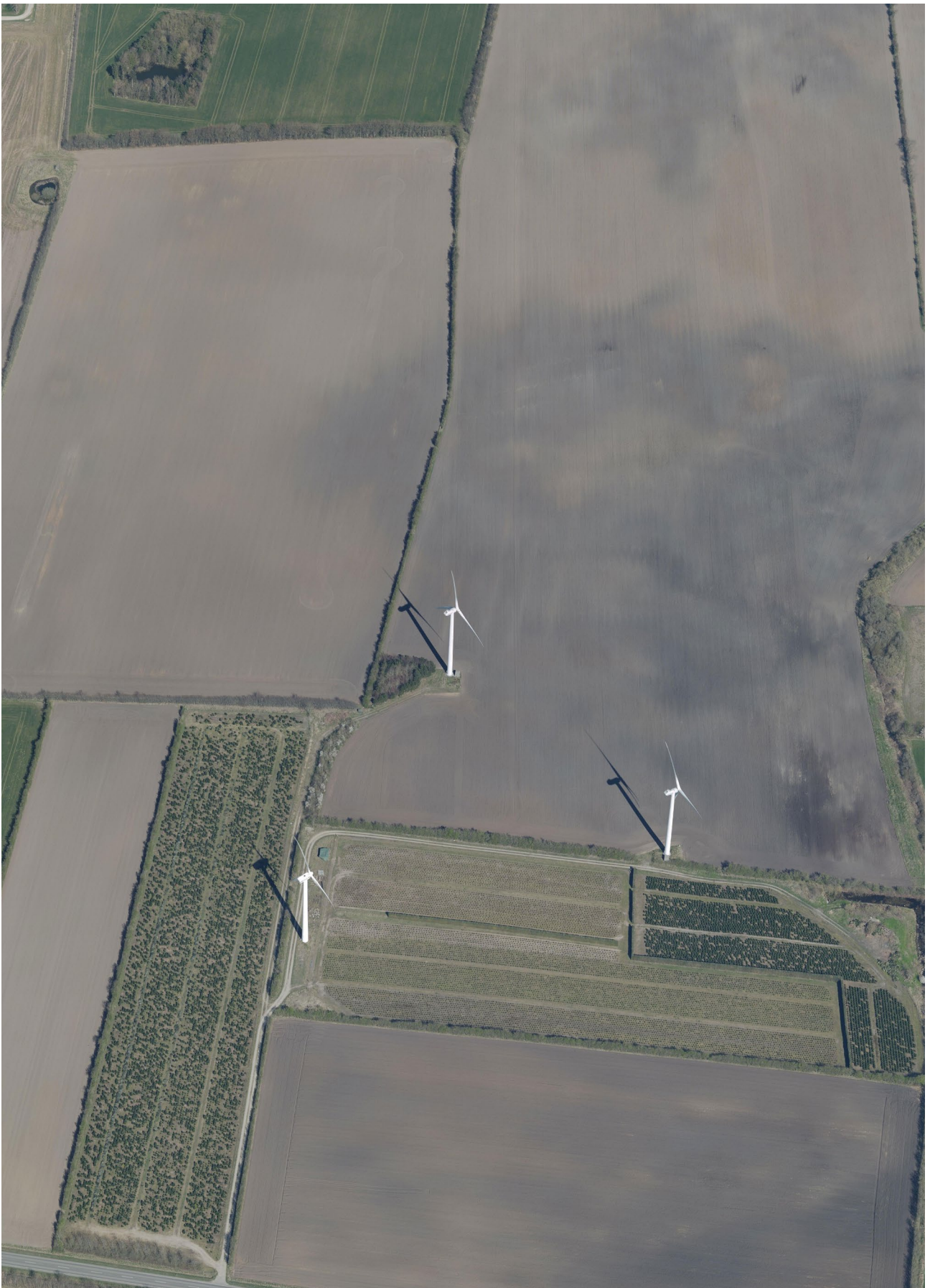
I praksis betyder aflysningen af områdets ramme som vindmølleområde, at der ikke længere kan planlægges for vindmøller på stedet. Der vil derfor ikke kunne etableres nye vindmøller i området.

Haderslev Byråd besluttede i september 2017, at området skal tages ud som vindmølleområde ved et kommuneplantillæg. Det er denne beslutning, der nu realiseres gennem det tiltænkte kommuneplantillæg til Kommuneplan 2021.

Når et område udtages af kommuneplanen betyder det, at det ikke længere vil være udlagt til et specifikt formål; i dette tilfælde som teknisk anlæg. I stedet kan området som hidtil anvendes indenfor de generelle regler for landzoner.

Fig 8: Indførslen i Kommuneplan 17 vedrørende afgrænsningen af vindmølleområdet ved Nybøl.

Tidsforløb - den videre planlægning

Efter debatperiodens udløb vil byrådet blive præsenteret for de idéer og forslag, der er indsendt. Med baggrund i det samlede input vil byrådet afgøre, om planlægningen skal iværksættes og indgå i udarbejdelsen af et tillæg til Kommuneplan 2021 samt miljøvurderingen af denne.

Et eventuelt forslag til Kommuneplantillæg 2021 offentliggøres i en ny offentlig høringsperiode på mindst otte uger. Inden for denne høringsperiode vil det være muligt for borgere, foreninger, organisationer og lignende at komme med bemærkninger til det fremlagte planforslag. Byrådet skal tage stilling indkomne indsigelser i forbindelse med den endelige vedtagelse af planen.

Inden der kan realiseres konkrete projekter omkring opstilling af nye vindmøller, skal der gennemføres en lokalplanproces, hvor byrådet fastlægger rammer og betingelser for det konkrete projekt. Herunder vil der blive lavet særskilte høringer, og der vil skulle udarbejdes en særlig vurdering af konsekvenserne for miljøet – en såkaldt VVM-vurdering – for det konkrete projektforslag. Først når denne del af planprocessen er afsluttet, kan et eventuelt projekt realiseres.

Hvordan bidrager du til debatten?

Haderslev Kommune vil gerne høre din mening om det fremlagte debatoplæg. Der er ingen formkrav til, hvordan du kan bidrage med idéer og forslag. Det er indholdet, der er det vigtige. Det kan være en god idé at skrive en forklarende tekst suppleret med en skitse eller markering på et kort.

De indkomne kommentarer sammenfattes og forelægges for byrådet i den videre proces. Du er velkommen til at stille spørgsmål til dette til byplanlægger Thomas Tram Pedersen på email: ditotp@haderslev.dk eller på telefon 40 31 15 29.

Offentlighedsperiode

Ideer, forslag og synspunkter sendes

senest den 12. juli 2021

via kommunens hjemmeside

www.blivhoerthaderslev.dk